KALN/Karoliina Huovila
FA/Hanna Kosonen

Sivistysvaliokunta perjantai 03.05.2024 klo 11.30 / VNS 2/2024 vp / Asiantuntijapyyntö

Täydennys valiokuntakuulemisessa esitettyihin kysymyksiin

Kuulemistilaisuudessa kulttuurialan edustajia pyydettiin täsmentämään sitä, mitä leikkaukset kulttuurialalla käytännössä voisivat tarkoittaa ja mitä toiveita meillä on tämän suhteen.

Käsityksemme mukaan OKM:n sisällä on edelleen neuvottelut kesken siitä, miten leikkaukset jakaantuvat koulutuksen, kulttuurin, liikunnan ja nuorison kesken. Perusviestimme on, että mikäli leikkauksia ei saada kokonaan peruttua, ne pitää jakaa tasaisemmin OKM:n hallinnonalan sisällä. Taide- ja kulttuurialoilta ei ole varaa leikata samassa jakosuhteessa, kuin miten vuoden 2024 leikkaukset toteutettiin.

Mikäli leikkaukset toteutettaisiin samassa suhteessa, olisi seurauksena paitsi työttömyyden lisääntymistä ja lipunhintojen nousua, myös tiettyjen teattereiden ja orkestereiden toiminnan loppuminen kokonaan. Teatterit ovat tehneet jo lähes kaikki ensi vuoden suunnitelmat ja sopimukset, joten niistä ei pääse enää säästämään. Se, että leikkaukset tulisivat nyt hallitusohjelmassa aiottua nopeammin, aiheuttaa valtavaa huolta.

Leikkaukset vaikuttavat myös kuntien rahoitusosuuksiin, sillä rahoitusmekanismi toimii niin, että kunnat rahoittavat samalla summalla kuin valtio. Kunnat eivät pysty paikkamaan leikkauksista aiheutuvaa vajetta varsinkaan nykyisessä taloustilanteessa.

Leikkausten vaikutuksia:

- työttömyys lisääntyy, jokainen 1 miljoonan vähennys esittävän taiteen vos-toimijoilta on 40 henkilötyövuotta vähemmän
- yleishyödyllisestä toiminnasta joudutaan säästämään, esim yhteistyöt päiväkotien ja koulujen kanssa, koska ne eivät tuota tuloja
- lyhyellä tähtäimellä useita pienempiä vapaan kentän ryhmiä vaarassa joutua lopettamaan toimintansa
- pitkällä tähtäimellä myös kaupunginteattereiden kokoisia isoja teattereita vaarassa joutua lopettamaan kokonaan.
- taide- ja kulttuurialan valtionavustukset kohdistuvat pääosin taiteen tekemiseen ja tuottamiseen. Julkinen tuki takaa taiteen vapauden ja saavutettavuuden sekä taiteilijoiden työllistymisen.
- taide- ja kulttuurialaan julkinen tuki generoi muuta taloudellista toimeliaisuutta.
- AV-alalla tv-tuotantojen ja tilausten määrä on jo nyt radikaalisti vähentynyt. Jos elokuva-alan tukea leikataan 500-800 000 euroa, jää yksi kotimainen elokuva tekemättä
- Niin sanotulla taiteen vapaalla kentällä jokainen 10 000 euron leikkaus saattaa lakkauttaa koko ryhmän tai vaikuttaa niin, että jokin tuotanto jää kokonaan toteutumatta.
- Esimerkiksi Vuonna 2024 Taiken määrärahoihin kohdistunut 1,3 miljoonan euron leikkaus aiheutti freelance-taiteilijoille suuria haasteita.

- Kulttuurin parissa valtion hallinnossa työskentelee useita satoja henkilöitä. Mikäli valtionhallinnon vähennykset kohdistuvat heihin, alan tukirakenteet heikkenevät. Näin on jo tapahtunut, kun alan järjestökentältä on leikattu rahoitusta voimakkaasti

Leikkausten mittaluokka tarkoittaa pysyviä menetyksiä
Mikäli leikataan kuten 2024, se tarkoittaisi 30 miljoonan leikkauksia vuodelle 2025 ja 60 miljoonan leikkauksia vuodelle 2026. Mikäli leikkaukset nousisivat 60 miljoonaan euroon, tarkoittaisi se tiettyjen taide- ja kulttuurialan toimintojen menettämistä kokonaan. On hyvä huomata, että kerran kuollutta on erittäin vaikea saada uudelleen henkiin.

Lisätiedot:

Karoliina Huovila
Toiminnanjohtaja, OTK
+358 40 521 9083
karoliina.huovila@teme.fi
@K_Huovila

Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto Teme ry